

ANSA/TC16
AS287:2013/
IMAS 04.10:
2003

د افغانستان اسلامي جمهوریت
د ستندرد ملی اداره " انسا "

ستندرد ملی
اصطلاحات و تعریفات مابین پاکي
(۲.۰)

سال ۱۳۹۲

حق طبع و نشر محفوظ است

ستندرد ملی اصطلاحات و تعریفات ماین پاکی براساس ستندرد شماره 04.10-2003 ستندرد بین المللی ماین پاکی
تدوین و اقتباس گردیده است.

The standard of Glossary of mine action terms, definition and
abbreviation has been adopted from IMAS 04.10-2003 standard.

فهرست مطالب

صفحه

الف

پیشگفتار

ب

مقدمه

ج

کمیته تخنیکي ملي

د

منظور شده توسط: شورای عالی ستندرد

ه

اختصارات

۱۳-۱

اصطلاحات و تعریفات ماین پاکی

۱۴

مأخذ

پیشگفتار

اداره ملی استاندارد (انسا) یگانه مرجع با صلاحیت تدوین استاندارد های ملی در افغانستان میباشد. استاندارد های ملی در مطابقت با استاندارد های منطوقی، بین المللی و با در نظر داشت شرایط عینی اقتصادی و تجارتي در کشور انکشاف می یابند. تدوین استاندارد های ملی بر مبنای حکم ماده نهم قانون استاندارد و طرز العمل فعالیت کمیته های تخنیکي صورت میگیرد.

کمیته های تخنیکي تدوین استاندارد متشکل از ادارات ذیربط دولتي، سکتور خصوصی، مراجع علمی و اکادمیک میباشد. تدوین یک استاندارد ملی براساس درخواست یکی از جوانب ذیربط و یا اولویت بندی کمیته در دستور کار کمیته تخنیکي شامل میگردد. مسوده استاندارد های ملی توسط گروه های کاری موظف در مطابقت با یکی از استاندارد های بین المللی در همین زمینه که در کمیته تخنیکي بر آن توافق شده باشد ترتیب شده و متعاقباً مسوده ابتدایی در کمیته تخنیکي مورد بحث قرار گرفته نهایی میشود. هرگاه تعدیلات و تحریفات عمده در استاندارد بین المللی رونما نگردیده باشد جهت کسب منظوری از طریق دارالانشای استاندارد به شورای عالی استاندارد تقدیم میگردد. هرگاه در استاندارد بین المللی تعدیلات و تحریفات عمده وجود داشته باشد برای مدت شصت یوم جهت نظر خواهی به نشر میرسد. استاندارد ملی بعد از منظوری شورای عالی استاندارد طبع و نشر گردیده و هکذا شامل مجموعه استاندارد های ملی افغانستان میشود.

استاندارد ملی اصطلاحات و تعریفات ماین پاکی در کمیته تخنیکي تدوین استاندارد های ماین پاکی (ANS/TC16) تدوین گردیده است. متن یک استاندارد ملی در کل یا قسمماً میتواند در مقررات تخنیکي مربوطه شامل گردد. اما باید اطمینان حاصل شود که آخرین چاپ استاندارد ملی بکار گرفته شده است. هر استاندارد ملی نخست یک سال بعد از منظوری آن و متعاقباً در هر سه سال مورد تجدید نظر قرار گرفته مجدداً طبع و نشر میگردد.

حق چاپ و نشر استاندارد های ملی برای اداره ملی استاندارد محفوظ بوده و تنها نسخه اصلی استاندارد که از اداره ملی استاندارد خریداری شده باشد مدار اعتبار بوده و بر آن استناد شده میتواند.

اداره ملی استاندارد در قبال استفاده از نسخه های منسوخ یا تعدیل شده استاندارد ملی افغانستان از جانب نهاد های دولتي و غیر دولتي هیچگونه مسیولیت ندارد.

مقدمه

ماین ها در افغانستان از آغاز جنگ های سال ۱۳۵۷ بدینسو به پیمانہ وسیع مورد استفاده قرار گرفته اند. نیرو های روسی و نیرو های افغانی که از حمایت نیرو های روسی برخوردار بودند عمدتاً ماین های ضد پرسونل را فرش نموده در حالیکه مجاهدین بمنظور مختل ساختن جریان سیر و حرکت تانک ها و وسایط نقلیه قوای روسی و دولت آنزمان از ماین های ضد تانک کار می گرفتند. استفاده وسیع از مهمات جنگی توسط قوای افغانی و روسی نیز منجر به بروز مشکلات مهمات باقیمانده از جنگ در کشور گردید. استفاده از ماین های ضد پرسونل و ضد تانک در جریان جنگ های داخلی بعداً نیز به شدت ادامه یافت که بالاخر از حادثه یازدهم سپتامبر، عملیات نظامی قوای ائتلاف بین المللی نیز باعث تراکم هر چه بیشتر مهمات باقیمانده از جنگ در کشور گردید.

آلودگی وسیع کشور به ماین ها و مهمات باقیمانده از جنگ، تأثیرات سوء قابل ملاحظه اجتماعی و اقتصادی را به همراه داشت. موجودیت ماین ها باعث کاهش زراعت، افزایش هزینه ترانسپورت و ایجاد موانع فراراه بازگشت عودت کنندگان و استقرار مجدد آنها گردید. بر علاوه تأسیسات عامه از قبیل مکاتب، مراکز صحتی، فابریکات، و هزار ها هکتار زمین زراعتی حاصلخیز به سبب موجودیت ماین ها از استفاده باز ماندند. ماین های وسط و کنار جاده که توسط نیرو های درگیر به هدف جلوگیری از پیشروی جناح مقابل کارگذاری شده منجر به ایجاد محدودیت های جدی در ترانسپورت گردیده که در نتیجه انتقال اموال و اجناس مشکلتر و گران تر گردید و همچنان تأثیرات سوء آن بالای انسانها که منجر به کشته و زخمی شدن تعدادی زیادی از آنها گردید.

با وصف پیشرفت های چشمگیری در عرصه ماین پاکی، در حال حاضر افغانستان هنوز هم یکی از کشورهای دارای بلند ترین سطح آلودگی با ماین و مواد منفجر نشده میباشد. بیش از یک میلیون افغان در فاصله ۵۰۰ متری ساحات ملوث با ماین زندگی میکنند. هشتاد فیصد ساحات باقیمانده ملوث با ماین و مهمات باقیمانده از جنگ زمین های زراعتی را از دسترس خارج ساخته اند که یک مانع عمده در کشوری که حدود ۸۰ فیصد قوه کار آن در سکتور زراعت مصروف میباشد، پنداشته میشود. یک قسمت عمده ساحات ملوث با ماین در فاصله ۲۰۰ متری زیربناهای مهم مانند سیستم های آبیاری، سرک ها، مراکز صحتی، کمپ های بیجا شدگان داخلی، میدان های هوایی، لین های برق و پل ها موقعیت دارند. در حال حاضر ساحات ملوث با ماین تعداد قابل ملاحظه از قریه جات را در افغانستان متأثر ساخته است.

بمنظور ارایه خدمات ماین پاکی با کیفیت عالی و دادن اطمینان به استفاده کنندگان، تمویل کنندگان، سکتور های انکشافی و دولت افغانستان از اینکه ساحات پاک شده واقعاً مصون میباشد، مرکز هماهنگی امور ماین پاکی افغانستان ساختن ستندرد های ماین پاکی را برای پروگرام ماین پاکی افغانستان آغاز نمود. مرکز هماهنگی امور ماین پاکی افغانستان به نمایندگی دولت افغانستان، به کمک مرکز بین المللی ژنیوا برای ماین پاکی بشردوستانه (GICHD) و همچنان سهم گیری فعال موسسات ملی و بین المللی ماین پاکی که در افغانستان فعالیت دارند مسولیت ساختن ستندرد های ماین پاکی افغانستان را به عهده گرفت.

اولین نسخه ستندرد های ماین پاکی افغانستان در ماه جوزا سال ۱۳۸۵ مطابق به ستندرد های بین المللی ماین پاکی و با در نظر داشت مشکلات و شرایط کشور ساخته شد. نسخه دوم ستندرد های ماین پاکی افغانستان در ماه جدی سال ۱۳۸۵ توسط یک گروه متشکل از پرسونل تخنیکی ملی و بین المللی مرکز هماهنگی امور ماین پاکی افغانستان بازنگری گردید. نسخه سوم در ماه حمل سال ۱۳۹۰ به شکل جامع بازنگری گردید که در نتیجه ۲۸ ستندرد مشخص برای استفاده پروگرام ماین پاکی افغانستان ساخته شد.

با امضای تفاهم نامه میان مرکز هماهنگی امور ماین پاکی افغانستان و اداره ملی ستندرد در سال ۱۳۹۰ تصمیم اتخاذ گردیده تا با ایجاد کمیته تخنیکی ملی تدوین ستندرد های ماین پاکی (TC16) ستندرد های مربوطه از طریق کمیته متذکره طی مراحل و منحیث ستندرد های ملی افغانستان مورد استفاده قرار گیرد.

کمیته تخنیکی ملی تدوین ستندرد های ماین پاکی که متشکل از نمایندگان با صلاحیت ادارات ذیربط دولتی، موسسات اکادمیک، مرکز هماهنگی امور ماین پاکی افغانستان و موسسات ملی و بین المللی ماین پاکی بوده، ایجاد و مسوده ستندرد اصطلاحات و تعریفات ماین پاکی توسط کمیته تدوین ستندرد های ماین پاکی را در اولویت کاری خویش قرار داده و آنرا نهایی ساخت.

ستندرد های ملی ماین پاکی در مواقع مناسب مورد تجدید نظر قرار گرفته و هر نوع پیشنهاد موثریکه در اصلاح یا تکمیل این ستندرد ممد واقع گردد بعد از ارزیابی در کمیته ستندرد متذکره در نظر گرفته خواهد شد.

کمیته تخنیک ملی

اداره مربوطه	درجہ تحصیل	اسم
MCPA	لیسانس انجینیری ساختمانی	میر محمد
اداره ملی ستندرد (انسا)	لیسانس ادبیات	وحدید اللہ امیری
وزارت دفاع ملی	ماسٹر علوم تخنیک	برید جنرال محمد شفیع بہیر
وزارت امور داخلہ	لیسانس اکادمی پولیس	سمونوال محمد محسن خالقیار
وزارت صحت عامہ	ماسٹر طب	داکتر عبدالرازق ابراہیمی
ریاست عمومی امنیت ملی	محصل حقوق	احمد فواد شریفی
اداره ملی حفاظت محیط زیست	لیسانس تاریخ	پیر محمد پارسا
قوماندانی اکادمی پولیس	لیسانس انجینیری	پوهنیار سمونمل روح اللہ حفیظی
اداره ملی مبارزہ با حوادث	بکلوریا	گل آقا مرزابی
موسسه ماین پاکی ATC	لیسانس نظامی	میرزا محمد احمدی
موسسه ماین پاکی DAFA	لیسانس اقتصاد	محمد آصف رحیمی
موسسه ماین پاکی DDG	لیسانس انجینیری نظامی	محمد طاہر مطیع
موسسه ماین پاکی HI	دیپلوم انجینیری میخانیک	اولیا مایار
موسسه ماین پاکی HT	لیسانس حربی پوهنتون	سید قاسم مروت
موسسه ماین پاکی MDC	لیسانس اقتصاد	شاہ ولی ایوبی
موسسه ماین پاکی G4S	لیسانس ادبیات	میر محمد شاکر سادات

تحت نظر:

پوهنیار دکتور مجیب الرحمن خطیر معاون تخنیک ادارہ ملی ستندرد (انسا)

منظور شده توسط: شورای عالی ستندرد

رئيس جلسه

داکتر انوارالحق احدی

وزیر تجارت و صنایع و معاون شورای عالی ستندرد

اعضا

محترم پوپل زی پوپل

رئيس عمومی اداره مستقل ملی ستندرد (انسا)

محترم انجنیر شیر محمد جامی زاده

معین اداری وزارت اقتصاد

محترم محمد عثمان بابری

معین مسلکی وزارت تحصیلات عالی

محترمه ناجیه طارق

معین عرضه خدمات صحتی وزارت صحت عامه

محترم غلام محمد ملکیار

معاون مسلکی اداره ملی حفاظت محیط زیست

محترم خان جان الکوزی

معاون اتاق های تجارت و صنایع افغانستان

محترمه سرمحقق ثریا پوپل

رئيس اکادمی علوم

سکرتیر

پوهنیار دکتور مجیب الرحمن خطیر

معاون تخنیکي اداره ملی ستندرد (انسا)

اختصارات

ANSA Afghan National Standard Authority
AS Afghan Standard
TC Technical Committee

اداره ملی ستندرد افغانستان
افغان ستندرد
کمیته تخنیکي

ستندرد ملی

اصطلاحات و تعریفات ماین پاکی

۹. معیار های ماین پاکی افغانستان

معیار های ماین پاکی افغانستان عبارت از اسناد معیاری هستند که منحصراً برای فعالیت های ماین پاکی افغانستان استفاده میشوند.

۱۰. مهمات

وسيله يی که دارای مواد انفجاری، فشاری، آتشزا، هستوی، بیالوژیکی یا کیمیاوی بوده و در عملیات نظامی بشمول مقاصد تخریب و انهدام بکار میرود.

۱۱. آله ضد تماس با ماین

آله ایست که به غرض حفاظت از ماین استعمال گردیده و بخشی از ماین را تشکیل داده، به ماین متصل یا ضمیمه بوده و یا در زیر ماین قرار دارد و زمانی فعال میشود که به ماین دست زده شود و یا بنحو دیگری با آن تماس برقرار گردد. (کنوانسیون منع ماین)

۱۲. ماین های ضد پرسونل

ماین است که به اثر حضور، مجاورت یا تماس شخص منفجر گردیده و یک یا بیشتر از یک نفر را معیوب، مجروح یا از بین می برد. یادداشت: ماین های که بمنظور منفجر شدن در اثر موجودیت، مجاورت یا تماس وسایط نقلیه، نه شخص، طراحی شده اند و مجهز با آله ضد تماس میباشند، به دلیل مجهز بودن با این آله ماین های ضد پرسونل تلقی نمیگردند.

۱۳. سد حفاظتی

این اصطلاح در خصوص ذخیره مواد منفجره مورد استعمال دارد. ساختمان ها، سرک ها و راه ها توسط یک مانع طبیعی یا مصنوعی پوشیده شده که بگونه موثر قابلیت به حد اقل رساندن تاثیرات مخرب انفجار در یک شعاع مشخص خطر را دارا میباشد.

۱۴. نقطه نیرنگی

این اصطلاح در ماین پاکی کاربرد دارد و به یک نقطه نیرنگی دلالت میکند که برای تعیین محل یک ماین/ مواد منفجره یا ساحه ملوث با ماین استعمال میشود و باید عادتاً کمی دور تر از منطقه خطر قرار داشته باشد.

یادداشت: در صورتی که نقطه نیرنگی به اندازه کافی به ساحه خطر نزدیک باشد، تعیین نمودن آن لازم نیست.

۱۵. پاکسازی قطعه یی

این اصطلاح به پاکسازی سیستماتیک یک ساحه توسط دست دلالت میکند و بنام پاکسازی ساحه نیز یاد میشود.

۱۶. بم خوشه یی

هر نوع مهماتی که جهت اجرای وظیفه خویش از مهمات مادری جدا میشوند. مانند ماین ها یا مهماتی که در یک بمب خوشه یی، مرمی توپ یا راکت جایجا میشوند.

۱. ساحات متروک ملوث با مواد منفجره تعبیه شده

ساحات خطرناک خارج از ساحه جنگی که عمدتاً حاوی مواد منفجره تعبیه شده باقیمانده از جنگ هستند.

۲. قبولیت

تصدیق رسمی از جانب مرجع ذیصلاح مبنی بر اینکه وسیله مورد نظر نیازمندی های ذکر شده را مرفوع مینماید و در پروگرام های ماین پاکی قابل استفاده میباشد.

۳. گذرگاه

گذرگاه عبارت از راه یا معبر علامه گذاری شده بوده که از داخل یک ساحه ماین گذاری شده گذشته و بمنظور دسترسی مصون به یک نقطه یا ساحه مورد نظر پاکسازی شده میباشد.

۴. حادثه

یک رویداد نامطلوب که موجب صدمه میگردد.

۵. اعتبار دهی

طرزاعملکه توسط آن یک موسسه ماین پاکی بصورت رسمی منحصراً یک موسسه دارای شایستگی برنامه ریزی و مدیریت مصون، موثر و مثمر امور ماین پاکی شناخته میشود.

یادداشت ۱: برای بسیاری از پروگرام های ماین پاکی اداره ملی امور ماین پاکی اعتبار نامه اعطا مینماید. سازمان های بین المللی مانند ملل متحد یا نهاد های منطقوی نیز میتوانند پلان های اعتبار دهی را معرفی نمایند.

یادداشت ۲: شیوه ISO 9000 (اداره بین المللی ستندرد) طوریکست که مرجع "اعتبار دهی" نهاد اعطای تصدیق نامه، ثبت و راجستر را که تصدیقنامه های ISO 9000 را به سازمانها اعطا میکنند، به رسمیت میشناسد. شیوه ستندرد های ماین پاکی بین المللی با این شیوه کاملاً متفاوت است و مبتنی بر تعریف اصلی فوق الذکر میباشد که در خانواده ماین پاکی به خوبی درک میشود.

۶. نهاد اعتبار دهی

سازمانی است که معمولاً تحت اثر اداره ملی امور ماین پاکی بوده و مسولیت مدیریت و تطبیق سیستم ملی اعتبار دهی را بدوش دارد.

۷. مبارزه افغانها علیه ماین

مبارزه افغانها علیه ماین عبارت از تلاش افغانها برای منع کامل ماین های ضد پرسونل در سراسر جهان در حمایت از مبارزه بین المللی برای منع ماین (ICBL) میباشد.

۸. مراکز ساحوی همآهنگی ماین پاکی

مراکز ساحوی همآهنگی ماین پاکی به سطح زون ها از مرکز همآهنگی ماین پاکی افغانستان برای فعالیت های ماین پاکی در افغانستان نماینده گی میکنند.

آموزش دادن مربیان در یک منطقه که بعد از آموزش به نوبه خود سایر باشندگان محل را آموزش دهند. بعد از ختم آموزش، مربیان محلی مذکور بصورت داوطلبانه تعلیمات آگاهی از خطرات ماین ها را به دیگران ارایه میکنند.

۲۵. ساحه مرکزی تخریب مهمات

ساحه یا محلی که ماین ها و مهمات در آن بمنظور تخریب و انهدام انبار میگردند.

۲۶. دهلیز پاکسازی شده

اصطلاح عام برای هر نوع راهرو، به استثنای راهرو سرحدی که توسط یک تیم سروی یا ماین پاک ها مطابق با معیار های جهانی پاکسازی زمین، پاک شده باشند و میتوانند شامل راهرو های خارج ساحات ملوث با ماین و سایر مهمات منفجر نشده یا راهرو های داخل ساحات مذکور باشند.

۲۷. کانتینر بم های خوشه یی

یک ذخیره مصرفی هواپیما (وسیله انتقال دهنده) که حاوی کانتینر و مهمات کوچک باشد.

همچنان یک بمب که حاوی و مصرف کننده مهمات کوچک باشد که این مهمات میتوانند ماین ها (ضد پرسونل یا ضد تانک)، بمبچه های نفوذی، بمب های چره یی و غیره باشد.

۲۸. ساحه تثبیت شده خطرناک

ساحه یی که توسط یک سروی غیر تخنیکی شناسایی گردیده و تایید گردیده باشد که ساحه مذکور به اقدامات بیشتر، چه از طریق سروی تخنیکی و چه از طریق فعالیت های پاکسازی، ضرورت دارد.

۲۹. ساحه یا نقطه کنترولی

تمام ساحات یا نقاطی که جهت کنترول رفت و آمد بازدید کننده گان و کارمندان در ساحه کار ماین پاکی جریان دارد، بکار میروند.

۳۰. عمل اصلاحی

عمل اصلاحی در زمینه مدیریت کیفیت به هدف از میان بردن عوامل عدم مطابقت یا سایر حالات نامطلوب اجرا میگردد.

۳۱. پاک ساختن

پروسه زدودن ناپاکی های ناخواسته از وسایل و سامان آلات آزمایشی که در زمان آماده ساختن یک آزمایش ساحوی استعمال میشوند. (این تعریف صرف در مورد سگ های ماین پال استعمال میشود)

۳۲. ساحه خطرناک تعریف شده

یک ساحه که معمولاً در داخل یک ساحه تثبیت شده خطر موقیعت داشته و نیازمند پاکسازی کامل میباشد. ساحه ملوث تعریف شده معمولاً از طریق یک سروی شناسایی میگردد.

۳۳. عملیه آتش زدن

یک اصطلاح تخنیکی است که به احتراق مادون صوت دلالت میکند که از طریق هدایت حرارتی انتشار مییابد (ماده مشتعل ماده سرد مجاور را گرم ساخته و آنرا مشتعل میسازد).

۳۴. غیر نظامی سازی

۱۷. تلک شیطانی

یک آله منفجره یا غیر منفجره، یا سایر مواد، که قصداً طوری جاسازی شده باشد تا در صورتی که به یک شی ظاهراً بی ضرر تماس گرفته شود یا یک عمل ظاهراً مصون انجام شود، منفجر گردد.

۱۸. دهلیز سرحدی ساحه ماین

عبارت از یک راهرو پاکسازی شده در چهار اطراف یک ساحه ملوث با ماین میباشد.

۱۹. باکس

یک ساحه مربع شکل که بمقصد جستجو توسط سگ های ماین یاب در جریان امتحان مجوز دهی آماده میگردد.

یادداشت: معمولاً مساحت یک باکس ۱۰ در ۱۰ متر میباشد، اما مساحت های مختلف دیگر نیز ترجیح داده میشوند.

۲۰. ساحه معلومات دهی

ساحه معلومات دهی در ماین پاکی به یک نقطه کنترولی گفته میشود که به وضاحت قابل تشخیص بوده و اولین مدخل ساحه ماین پاکی شمرده میشود.

یادداشت: ساحه معلومات دهی محتوی یک پلان ساحه ماین و میزان فعلی پاکسازی آن میباشد که بمقصد معلومات دهی به حد کافی بزرگ است و نشاندهنده موقعیت نقاط کنترولی (پارکینگ وسایط نقلیه، محل تعیین شده برای ارایه کمک های اولیه طبی، ساحات ذخیره مواد منفجره، ساحاتی که کار ماین پاکی در آنها جریان دارد و مسافتات آن) و محلاتی میباشد که وسایل ایمنی برای بازدید کننده گان داده میشود.

۲۱. میدان حریق

ساحه اختصاصی که در آن مهمات و مواد منفجره به طریقه سوختاندن تخریب میگردد.

۲۲. ساحه حذف شده

قطعه زمینی که ابتدا بحیث یک ساحه ملوث با ماین ثبت گردیده ولی بعداً در اثر سروی های تخنیکی یا غیر تخنیکی دیده میشود که ساحه مذکور از ناحیه ملوث بودن با ماین ها و یا مهمات باقیمانده از جنگ خطری را متوجه مردم و مواشی نمیسازد.

یادداشت: اینگونه تغییر در وضعیت یک ساحه در نتیجه بدست آوردن معلومات دقیق تر و موثق تر، به ملاحظه معلومات حاصله از یک سروی غیر تخنیکی، وارد گردیده و معمولاً از طرف مراجع ذیصلاح در مطابقت با معیار های ملی رهایی زمین از وجود ماین ها و سایر مواد منفجر نشده تجویز میگردد. تمام اسناد ساحات حذف شده معه شرح مفصل و دلایلی که بر مبنای آنها ساحه حذف گردیده است، آرشیف میگردد.

۲۳. تیم ماین پاکی محلی

این تیم در نتیجه بسیج اجتماع تشکیل گردیده و ماین پاک ها از میان مردم آسیب دیده از ماین ها بمنظور پاک سازی ساحات ملوث با ماین که در مجاورت قریه شان قرار دارند، استخدام میگردد.

۲۴. تعلیمات آگاهی از خطرات

ماین ها در قریه جات

ماین پاکی توسط دست، از بین بردن مهمات منفجر نشده و یا استفاده از تیم های سگ های ماین یاب باشد.

۴۳. انهدام

تخریب ساختمان ها، اماکن یا مواد با استفاده از آتش، آب، مواد منفجره، وسایل میخانیکی وغیره.

۴۴. محل انهدام

ساحه ای که برای تخریب مهمات از طریق منفجر ساختن آنها اختصاص داده شده است.

۴۵. تخریب در ساحه

انفجار دادن جابجا، تخریب نمودن ماین یا مهمات توسط مواد منفجره بدون تغییر مکان از محلی که در آنجا دریافت گردیده است. این کار معمولاً با گذاشتن مواد انفجاری انجام میگردد.

۴۶. تخریب

پروسه خنثی نمودن مهمات و مواد منفجره تا به شکل غیر فعال تبدیل شوند.

۴۷. کشف

این اصطلاح در ماین پاکی به کشف ماین و مهمات باقیمانده از جنگ به طریقه های مختلف، اطلاق میگردد.

۴۸. انفجار دادن

تبدیل شدن آنی مواد انفجاری به محصولات گازی به وسیله عبور یک موج برقی از ماده منفجره. قاعدتاً سرعت اینگونه موج بیش از دوچند سرعت اشتعال سریع میباشد.

۴۹. پتاقی انفجاری

وسیله ای است که حاوی مواد منفجره حساس بوده و بمقصد ایجاد یک موج انفجاری بکار میرود.

۵۰. ماین پاکی انکشافی

اصطلاح ماین پاکی انکشافی در عرصه امور ماین پاکی افغانستان بمعنای فعالیت های ماین پاکی میباشد که در حمایت از پروژه های انکشافی و بازسازی انجام میشود.

۵۱. خنثی ساختن

عمل مصیون ساختن یک ماین یا مواد انفجاری از طریق کشیدن فیوز یا احتراق دهنده آن میباشد. در این طریقه معمولاً یک یا دو وسیله اتصالی دوره انفجاری قطع میگردد.

۵۲. محل تخریت

محل که برای تخریب مهمات و مواد منفجره در نظر گرفته میشود و مواد منفجره در آن به طریقه منفجر ساختن یا سوختاندن تخریب میگردد.

عمل از بین بردن یا خنثی ساختن قدرت نظامی مهمات است. غیر نظامی سازی مهمات نظامی یک قدم مهم است که باید قبل از قراردادن آنها در شرایط غیر نظامی برداشته شود. پروسه ای که در نتیجه آن مهمات قابلیت کاربرد نظامی شانرا از دست میدهند.

۳۵. ماین پاک

مرد یا زنی که واجد شرایط ماین پاکی بوده و به همین منظور استخدام شده باشد.

۳۶. ماین پاکی

فعالیت های که منجر به تطهیر ماین ها و مهمات منفجر نشده میگردد بشمول سروی غیر تخنیکی و تخنیکی، نقشه برداری، پاکسازی، علامت گذاری، تکمیل نمودن اسناد بعد از پاکسازی، ماین پاکی توسط تیم هام محلی و تسلیم دهی زمین پاک شده. ماین پاکی توسط نهاد های مختلف مانند موسسات غیر حکومتی، شرکت های تجاری، تیم های ماین پاکی ملی و یا نیرو های نظامی صورت میگردد. ماین پاکی میتواند اضطراری و یا انکشافی باشد.

۳۷. تیم ماین پاکی

گروه ماین پاک ها که بصورت دسته جمعی فعالیت های ماین پاکی را انجام میدهند.

۳۸. حادثه ماین پاکی

حادثه ای است که به سبب انفجار ماین یا مهمات باقیمانده از جنگ در یک محل ماین پاکی رخ میدهد.

۳۹. پلان وقایه از حوادث ماین پاکی

یک پلان کتبی است که برای هر محل ماین پاکی بصورت جداگانه طرح گردیده و حاوی طرزالعمل های میباشد که باید بمنظور جلوگیری از حوادث انفجار ماین در محل های ماین پاکی تطبیق گردند.

۴۰. واقعه ماین پاکی

واقعه ای است که به سبب انفجار ماین یا مهمات باقیمانده از جنگ در یک محل ماین پاکی رخ میدهد.

۴۱. موسسه ماین پاکی

هر اداره (دولتی، غیر دولتی، نظامی یا تجاری) که مسیول تطبیق پروژه های ماین پاکی باشد. موسسه ماین پاکی میتواند یک قراردادی دست اول، قراردادی فرعی، نهاد مشورتی یا نماینده باشد.

۴۲. واحد فرعی ماین پاکی

یک بخش اداره ماین پاکی است که دارای مجوز برای اجرای یک یا چند فعالیت ماین پاکی مانند سروی های غیر تخنیکی و تخنیکی،

۵۳. ریاست تطهیر ماین

یک ریاست دولتی است که مسولیت تنظیم، اداره و هماهنگی امور ماین پاکی را بدوش دارد.

۵۴. مهمات تعلیمی

شکل تقلبی مهمات که بمنظور آموزش و نمایش ساخته شده اند.

۵۵. مثمریت

این اصطلاح در بخش ارزیابی ماین پاکی به تدابیر و اقداماتی دلالت میکند که نتایج عالی با استفاده از حد اقل منابع و امکانات (وجه، تخصص، وقت، وغیره) بدست آیند.

۵۶. موثریت

موثریت در قسمت ارزیابی امور ماین پاکی بمعنای آنست که تا چه اندازه اهداف تعیین شده با توجه به اهمیت نسبی شان بدست آمده اند و یا توقع بدست آمدن شان وجود دارد.

۵۷. لباس حفاظتی

مجموعه البسه حفاظتی که منحیث بخشی از تدابیر حفاظتی پوشیده میشود.

۵۸. عوامل محیطی

عواملی که مربوط به محیط بوده و انتقال رایحه ماین، کشف منبع بوی و یا توانایی کار مصیون و موثر توسط اشخاص و سگ ها را متاثر میسازد (از قبیل باد، باران، حرارت، رطوبت، ارتفاع از سطح بحر، شعاع آفتاب و رویدن نباتات).

۵۹. تجهیزات

یک سیستم فزیک، میخانیکی، برقی و یا الکترونیکی که بمنظور تسریع فعالیت ها، طرزالعمل ها و کارکرد های انسانها بکار میرود.

۶۰. ارزیابی

تحلیل یک نتیجه یا یک سلسله نتایج جهت معلوم نمودن موثریت کمی و کیفی و ارزش یک نرم افزار، بخش، وسیله یا سیستم در محیطی که از آن استفاده میشود.

۶۱. مواد منفجره

مواد فرعی که مورد استفاده ادارات ماین پاکی قرار داشته و حاوی مواد انفجاری بوده و یا به حیث یک وسیله انفجاری کار میکنند مانند پتاقی ها، فلیته ها و غیره.

۶۲. مهمات منفجره

تمام مهمات دارای مواد انفجاری، مواد انشقاق یا امتزاج هستوی و مواد بیولوژیکی یا کیمیاوی که شامل بمب ها و کلاهک ها، راکت های رهبری شده و بالستیک، مهمات توپخانه، هاوان، راکت، اسلحه و مهمات خفیفه، تمام ماین ها و بمب های زیر دریایی، وسایل

آتشبازی، بم های خوشه ای و دسپنسر ها، کارتوس و غیره اجزا یا لوازم مشابه مربوطه که دارای خاصیت انفجاری باشند.

۶۳. از بین بردن مهمات منفجره

عبارت از کشف، شناسایی، ارزیابی، مصیون ساختن، بازیابی و از بین بردن مهمات منفجر ناشده میباشد.

۶۴. مهمات باقیمانده از جنگ

عبارت از مهمات منفجر ناشده و مهمات باقی مانده از جنگ ها میباشد.

۶۵. مواد منفجرشونده

یک ماده یا مخلوطی از مواد کیمیاوی که در اثر تحریک خارج المنشاء قابلیت آزاد ساختن سریع انرژی به شکل گازات و حرارت را داشته باشد.

۶۶. تفتیش خارجی

این اصطلاح در بخش مدیریت کیفیت کاربرد دارد و عبارت از تفتیش میباشد که توسط یک سازمان یا نهاد بیرونی بغیر از اداره ماین پاکی که وظیفه مربوطه را بدوش دارد، انجام میشود. تفتیش های خارجی میتوانند تفتیش های اطمینان از کیفیت یا کنترل کیفیت باشند.

۶۷. ساحه خطر پخش چره ها

این اصطلاح در رابطه با یک ماده منفجره، ذخیره گاه مواد منفجره و یا منطقه ملوث با ماین ها و مهمات باقیمانده از جنگ استعمال میشود و به ساحه ای دلالت میکند که در صورت انفجار ماده منفجره چره های آن پراکنده میگردد.

۶۸. فیوز

آله ای که سبب بکار افتادن سرکت انفجاری میگردد.

۶۹. سیستم معلومات جغرافیایی

یک مجموعه سازمان یافته سخت افزار ها و نرم افزار های کمپیوتری، اطلاعات جغرافیایی و پرسونل که بمنظور کسب، ذخیره، ترتیب و تنظیم، تحلیل و نمایش تمام اشکال معلومات جغرافیایی طرح ریزی شده باشد.

یادداشت: سیستم معلومات جغرافیایی به استفاده کننده اجازه میدهد تا لایه های متعدد اطلاعات را بصورت گرافیک و به اساس توزیع و ارتباطات جغرافیایی شان تماشا نماید. سیستم معلومات جغرافیایی دارای ابزار نیرومندی است که تحلیل ارتباط میان لایه های مختلف، معلومات را ممکن میسازد.

۷۰. آماده ساختن زمین

آماده ساختن زمین در ساحات ملوث با ماین ها و مهمات باقیمانده از جنگ توسط وسایل میخانیکی از طریق کاستن یا برچیدن موانع ماین پاکی مانند سیم های وصل شده به فیوز ماین ها، نباتات، پارچه های آهن و کلوخ ها تا عملیات ماین پاکی بصورت بهتر صورت گیرد.

یک ساحه دارای سطح بلند تهدید ساحه ایست که موجودیت ماین ها و مهمات باقیمانده از جنگ در آن تثبیت گردیده است. تمام ساحاتی که در داخل منطقه نشانی شده ماین قرار داشته باشند عبارت از ساحات دارای سطح بلند تهدید هستند.

۸۰. ماین پاکی بشردوستانه

به اصطلاح ماین پاکی مراجعه شود. در شرایط ماین پاکی افغانستان اصطلاح ماین پاکی بشردوستانه بمعنای آن نوع ماین پاکی است که هدف آن کاهش آسیب پذیری افراد و جوامع مشخص از ماین ها و مهمات باقیمانده از جنگ باشد.

یادداشت: طبق معیار ها و رهنمود های بین المللی امور ماین پاکی، اصطلاحات ماین پاکی و ماین پاکی بشردوستانه مترادف هستند.

۸۱. ماده منفجره تعبیه شده (IED)

بمب خود ساخت طوری ساخته شده یا کارگذاری شده که با شیوه های متعارف نظامی تفاوت دارد. اینگونه بمب ها را میتوان از مواد منفجره متعارف نظامی ساخت مانند یک گلوله توپ که به یک وسیله انفجار دهنده وصل شده باشد.

۸۲. سروی تاثیرات

بررسی تاثیرات اجتماعی - اقتصادی ناشی از موجودیت واقعی یا تصویری ماین ها و مهمات باقیمانده از جنگ، بمنظور کمک به برنامه ریزی و اولویت بندی برنامه ها و پروژه های ماین پاکی میباشد.

۸۳. سیستم مدیریت معلومات برای امور ماین پاکی

عبارت از سیستم مدیریت معلومات برای امور ماین پاکی میباشد. یادداشت: این سیستم عبارت از سیستم معلوماتی مورد علاقه سازمان ملل متحد برای مدیریت اطلاعات مهم مربوط به برنامه های ساحوی تمویل شده توسط سازمان ملل متحد و نیز معلومات دفتر مرکزی سازمان ملل متحد در نیویارک میباشد. سیستم مدیریت معلومات استفاده کننده گان را در جمع آوری اطلاعات، ذخیره اطلاعات، گزارشدهی، تحلیل معلومات و فعالیت های مدیریتی پروژه یاری میرساند. این سیستم عمدتاً توسط کارمندان مراکز ماین پاکی (MACs) به سطح ملی و منطقوی استعمال میشود اما با این حال این سیستم در تمام سطوح جهت همکاری با مراجع تطبیق کننده پروژه های امور ماین پاکی و موسسات ماین پاکی نیز بکار میرود.

۸۴. واقعه

رویداد که منجر به یک حادثه گردیده و زمینه را برای وقوع یک حادثه مهیا میسازد.

۸۵. خنثی

۷۱. تسلیم دهی زمین

پروسه ای که طی آن مستفیدین، (مانند اداره ملی امور ماین پاکیه نماینده گی از مردم محل یا کسانیکه از زمین مذکور استفاده میکنند) زمین را تسلیم میشوند که قبلاً با ماین و مهمات منفجر نشده ملوث بود اما بعداً از وجود ماین ها پاکسازی گردیده است و یا هم از طریق سروی های غیر تخنیکي، سروی های تخنیکي یا عملیات ماین پاکی خطر آن تا حد قابل تحمل کاهش داده شده است.

۷۲. تصدیقنامه تسلیم دهی

سندی است که برای تسلیم دهی زمین استفاده میشود که قبلاً با ماین ملوث بود اما بعداً از وجود ماین ها پاکسازی گردیده است و یا هم از طریق سروی های غیر تخنیکي، سروی های تخنیکي یا عملیات ماین پاکی خطر آن تا حد قابل تحمل کاهش داده شده است.

۷۳. صدمه

جراحت یا آسیب فزیکي وارده به صحت افراد، و یا صدمه به مال یا محیط زیست.

۷۴. خطر

منبع بالقوه آسیب

۷۵. ساحه خطرناک (ساحه ملوث)

ساحه ملوث: اصطلاح عام برای ساحه ای که بر مبنای تصور موجودیت ماین ها و مهمات منفجر نشده و یا وجود حقیقی آنها مورد استفاده مفید قرار نداشته باشد.

۷۶. نشانی کننده خطر

چیز های بغیر از علامت های اشیای خطرناک که برای نمایان ساختن حدود ساحه ملوث با ماین و مهمات باقیمانده از جنگ بکار میروند. نشانی کننده های خطر باید با مشخصات تعیین شده توسط اداره ملی امور ماین پاکی مطابقت داشته باشند.

۷۷. روش علامت گذاری خطر

ترکیبی از ابزار (علامت ها و موانع) که بمنظور هشدار دهی برای مردم عام و حفاظت آنها از ماین ها و مهمات باقیمانده از جنگ طرح ریزی شده اند. در این سیستم میتوان از علامت ها یا نشانی ها و یا هم از موانع های فزیکي استفاده نمود.

۷۸. علامت خطر

یک علامه دایمی است زمانیکه منحنی بخشی از سیستم علامه گذاری نصب میشود هدف آن هشدار دادن به مردم راجع به موجودیت ماین ها و مهمات منفجر نشده میباشد.

۷۹. ساحه دارای سطح بلند تهدید

گردیده اند و حاوی رهنمود ها، اصول و بعضاً تعریف های مقتضیات و مشخصات بین المللی ماین پاکی میباشند.

یادداشت: اسناد مذکور چارچوبی را ارائه میکنند که مراجع تمویل کننده و مدیریت کننده برنامه ها و پروژه های ماین پاکی را تشویق و در بعضی از موارد مکلف میسازند تا در سطح پذیرفته شده موثریت و مصیونیت کار کنند.

یادداشت: اسناد متذکره به یک زبان مشترک بوده و برای کار نمودن با اطلاعات قواعد و طریقه های را توصیه میکنند که تبادل آزاد معلومات مهم را ممکن میسازد؛ تبادل معلومات به پروگرام ها و پروژه های دیگر نیز نفع میرساند و در بسیج، اولویت بندی و مدیریت منابع کمک میکند.

۹۲. سازمان بین المللی ستندرد (ISO)

یک فدراسیون جهانی متشکل از نهاد های ملی بیش از ۱۶۵ کشور بوده و توافقات بین المللی را بمیان می آورد که تحت نام معیار ها و رهنمود های ISO نشر میشوند. سازمان بین المللی ستندرد یک موسسه غیر دولتی است و معیار های را که ایجاد مینماید داوطلبانه میباشند، هر چند عده ای از کشور ها بعضی از این ستندرد ها را عمدتاً ستندرد های مربوط به صحت، مصیونیت و محیط زیست بحیث بخش از چارچوب قانونی شان پذیرفته اند. سازمان بین المللی ستندرد سازی با تمام انواع فعالیت های بشری سروکار داشته و بسیاری از وظایف و پروسه ها، که برای امور ماین پاکی ممد واقع میگرددند، دارای یک معیار مربوطه میباشند. کنکلاک سازمان بین المللی ستندرد سازی حاوی یک لست معیار ها و رهنموده های این سازمان میباشد.

۹۳. ماشین نفوذی

این اصطلاح در بخش ماین پاکی به ماشین اطلاق میگردد که در داخل یک ساحه خطرناک کار نماید، در حالیکه ماشین غیر نفوذی به ماشین گفته میشود که خودش در یک محل امن یا پاکسازی شده قرار داشته و ضمایم تخنیکی آن در داخل ساحه خطرناک فعالیت نماید.

۹۴. مهمات اشک آور

مهمات اشک آور حاوی مواد کیمیاوی میباشند که باعث اشک ریزی یا التهاب کوتاه مدت چشم ها گردیده و در نتیجه شخص را موقتاً ناتوان میسازند.

۹۵. رها سازی زمین

این اصطلاح از لحاظ ماین پاکی به پروسه بذل تمام مساعی ممکن جهت شناسای یا واضح ساختن بهتر ساحه تثبیت شده خطرناک و از بین بردن تمام شک و تردید های ماین و مهمات باقیمانده از جنگ از

مهماتیکه فاقد هر نوع مواد منفجره و یا اجزا یا مواد آتشنا، اشک آور، رادیو اکتیف، کیمیاوی، بیالوژیکی، سمی وغیره باشند.

یادداشت: مهمات خنثی از آن جهت با مهمات نمایشی تفاوت دارند که لزوماً برای مقاصد آموزشی طرح ریزی و تولید نشده اند. حالت خنثی بودن اینگونه مهمات ممکن ناشی از اجرای عملیه مصون سازی بالای آنها یا سایر طرزالعمل های باشد که طی آنها تمام محتویات خطرناک آنها کشیده میشوند. همچنان این اصطلاح به مهمات نیز دلالت میکنند که در حال ساخت بوده اما هنوز مواد انفجاری یا خطرناک در آنها جایجا نشده اند. لازم است در یک قسمت واضحاً قابل دید تمام مهمات خنثی یا Free From Explosive که برای مقاصد آموزشی یا نمایشی استعمال میگرددند کلمه "خنثی" یا (FFE) نوشته شود. همچنان تمام مهمات خنثی یا FFE باید در یک دفتر مناسب سجل گردند.

۸۶. تفتیش

این اصطلاح در بخش ماین پاکی بمعنای اندازه گیری، بررسی، آزمایش یا مقایسه یک نمونه ای از زمین پاکسازی شده با معیار های ماین پاکی میباشد.

۸۷. نهاد تفتیش کننده

نهاد که به نمایندگی از اداره ملی امور ماین پاکی با استفاده از شیوه نمونه گیری تصادفی یا سایر روش های مناسب یا پذیرفته شده تفتیش، کنترل کیفیت بعداز ماین پاکی را انجام دهد.

۸۸. بیمه

قرار یا ترتیبات جبران خساره در صورت آسیب رسیدن یا ضیاع دارایی یا زنده گی یک شخص یا یک نهاد تا یک سطح از قبل تعیین شده و ناشی از حالات یا شرایط از قبل فهرست شده میباشد. **یادداشت:** بیمه باید شامل پوشش مناسب صحتی، مرگ و معیوبیت برای تمام پرسونل و نیز پوشش مسولیت های جناح ثالث باشد.

۸۹. استفاده مورد نظر (از زمین)

استفاده از زمین بعد از اجرای عملیات ماین پاکی میباشد. **یادداشت:** استفاده مورد نظر از زمین باید در اسناد مشخصات پاکسازی و تسلیم دهی زمین پاکسازی شده درج گردد.

۹۰. نقطه وسطی (IP)

نشانه های سروی که میان نقطه آغاز و انجام سروی و یا بین نقاط تغییر مسیر که بیش از ۵۰ متر باشند گذاشته میشوند.

۹۱. معیار های بین المللی ماین پاکی

اسناد است که توسط سازمان ملل متحد به نمایندگی از جامعه جهانی به منظور افزایش مصیونیت و موثریت در امور ماین پاکی تهیه

هر نوع شرایط یا اعمالی که به ناکامی سیستماتیک دلالت نموده و یا مستقیماً باعث ارایه یک محصول غیر انطباق پذیر و یا نقض اصول ایمنی گردند.

۱۰۴. علامه گذاری

جابجا کردن یک نشانه یا ترکیبی از نشانه ها جهت شناسایی موقعیت یک شی خطرناک و یا سرحدات یک ساحه خطرناک که میتوان بدین منظور از علامت ها، رنگ آمیزی، موانع فیزیکی و غیره استفاده نمود.

۱۰۵. سیستم علامه گذاری

یک روش پذیرفته شده برای نشانه گذاری اشیای خطرناک یا ساحات خطرناک میباشد.

۱۰۶. تیم ماین پاکی توسط دست (MCT)

گروپ از افرادی که وظیفه ماین پاکی را توسط دست انجام دهد میباشد.

۱۰۷. گروپ سگ های ماین یاب (MDG)

گروپ سگ های ماین یاب یک گروپ متشکل از ماین پال ها و سگ های ماین یاب میباشد.

۱۰۸. تیم ماین پاکی میخانیکی (MDU)

یک ماشین و یا بیشتر از یک ماشین که به شکل یک سیستم کار میکنند نامیده میشود.

۱۰۹. ماین پاکی با کمک وسایل میخانیکی

استفاده از وسایل میخانیکی مناسب جهت تقویت سایر طرز العمل ها در ماین پاکی بشردوستانه مانند ماین پاکی توسط دست و ماین پاکی توسط سگ های ماین یاب میباشد.

۱۱۰. دیپوی اساسی مواد منفجره

یک دیپوی مهمات و مواد منفجره است که در داخل موسسه ماین پاکی (MDC) قرار داشته و توسط مرکز هماهنگی امور ماین پاکی اداره و کنترل میگردد.

۱۱۱. کارمندان صحتی

به کارمندان یک موسسه ماین پاکی اطلاق میگردد که جهت ارایه کمک های اولیه طبی و تداوی پرسونل ماین پاکی که در اثر حادثه ماین مجروح شده باشند، استخدام، تربیه و تجهیز میگرددند.

۱۱۲. تفاهنامه

طریق سروی غیر تخنیکی، سروی تخنیکی و یا پاکسازی، اطلاق میگردد.

یادداشت: معیارها برای "تمام مساعی ممکن" توسط اداره ملی امور ماین پاکی تعیین میگردد.

۹۶. تیم ارزیابی تاثیرات ماین ها

تیم که مسولیت جمع آوری اطلاعات سروی، تاثیرات ماین ها در افغانستان و تامین ارتباطات با مردم محل را بدوش دارد.

۹۷. جواز

این اصطلاح از لحاظ ماین پاکی بشردوستانه به تصدیقنامه ای اطلاق میگردد که توسط اداره ملی امور ماین پاکی به یک نهاد ماین پاکی اعطا گردیده و نشاندهنده این امر میباشد که نهاد مذکور توانایی و قابلیت های لازم برای اجرای امور ماین پاکی را دارا میباشد. (به اصطلاح اعتبار دهی نیز مراجعه شود)

۹۸. سروی تاثیرات ماین ها

ارزیابی تاثیرات اجتماعی - اقتصادی ماین ها و مهمات باقیمانده از جنگ، چه حقیقتاً وجود داشته و یا تصور موجودیت شان موجود باشد، بمنظور برنامه ریزی و اولویت دهی پروگرام ها و پروژه های امور ماین پاکی میباشد.

۹۹. جوامع محلی

اجتماعاتی که صاحب یا مالک زمین های باشند که فعالیت های ماین پاکی بالای آنها اجرا میشود و یا در مجاورت ساحات ماین پاکی قرار دارند.

۱۰۰. اندازه قطعه زمین

این اصطلاح از لحاظ ماین پاکی به قطعه زمین اطلاق میگردد که برای تفتیش پیشنهاد گردیده باشد که حاوی یک تعداد قطعات زمین پاکسازی شده به مساحت یک متر مربع میباشد.

۱۰۱. ساحه دارای سطح پایین تهدید

ساحات با سطح پایین تهدید که در مورد شان شک ماین ها و مهمات باقیمانده از جنگ وجود داشته میباشد. معمولاً ساحاتی در این کتگوری قرار میگیرند که خطرناک گزارش شده و نیازمند سروی غیر تخنیکی یا تخنیکی میباشد.

۱۰۲. دیپو انبار مهمات

این اصطلاح از لحاظ ماین پاکی بشردوستانه به هر نوع ساختمان، تعمیر یا محفظه ای اطلاق میگردد که برای ذخیره مواد منفجره بکار میرود.

۱۰۳. عدم تطابق یا تخطی بزرگ

این اصطلاح در بخش مدیریت کیفیت استعمال میشود.

۱۱۷. پاکسازی ماین ها

پاکسازی ماین ها و مهمات باقیمانده از جنگ از یک ساحه قبلاً تعیین شده مطابق با یک معیار از قبل تعیین شده میباشد.

۱۱۸. سگ ماین یاب

سگی که برای کشف ماین ها، مهمات باقیمانده از جنگ و سایر مواد منفجره تربیه و توظیف گردیده باشد.

۱۱۹. سیت سگ های ماین یاب

سیت سگ های ماین یاب متشکل از دو قلاده سگ و دو نگهبان سگ های مذکور میباشد.

۱۲۰. عاری از ماین

این اصطلاح به ساحه اطلاق میگردد که تا یک عمق معین از وجود ماین ها پاکسازی شده باشد. همچنان کشور یا ساحه ای که اصلاً مشکل ملوث بودن با ماین را ندارد.

۱۲۱. حادثه انفجار ماین

حادثه انفجار ماین یا مهمات منفجر ناشده دور تر از محلی که در آن فعالیت ماین پاکی جریان دارد میباشد.

۱۲۲. تعلیمات آگاهی از خطرات ماین ها

پروسه ای که گروه های معروض به خطر را به اتخاذ تدابیر ایمنی تشویق نموده و بین جوامع متأثر از ماین، سایر بخش های امور ماین پاکی و سایر سکتور ها یک اتصال را بوجود می آورد. تعلیمات آگاهی از خطرات ماین ها یک بخش عمده امور ماین پاکی را تشکیل میدهد.

۱۲۳. علامه ماین

علامه ای است که بحیث بخش از سیستم نشانه گذاری استعمال میگردد هدف آن هشدار دادن به مردم از موجودیت ماین ها میباشد.

۱۲۴. خطر ماین

خطر ماین ها و مهمات منفجر ناشده را گویند.

۱۲۵. ساحه ماین گذاری شده

ساحه ای که به علت موجودیت ماین ها خطرناک باشد.

۱۲۶. کشتزار ماین

ساحه ای که در آن ماین ها بگونه منظم یا غیر منظم جاسازی شده باشد.

۱۲۷. عدم تطابق یا تخطی جزئی

این اصطلاح در بخش مدیریت کیفیت استعمال میشود. هر نوع تخطی جزئی از مقتضیات ستندهای ملی ماین پاکی و یا پروسه ها و طرزالعمل های منظور شده مدیریتی سازمان که به

سندی کتبی است که برای تسهیل وضعیت یا عملیات استعمال میگردد زمانیکه اراده بر این نباشد که حقوق و مکلفیت ها در چوکات قانون بین المللی تعیین گردند بلکه قصد این باشد که تعهد مبنی بر قابل بودن اهمیت موضوع مورد بحث بگونه غیر الزام آور ایجاد گردد.

۱۱۳. ماین

مقدار مواد انفجاری است که در زیر زمین، بالای زمین و یا نزدیک زمین یا سایر سطوح جاسازی گردیده و در صورت حضور، نزدیک شدن یا تماس شخص یا وسیله نقلیه انفجار مینماید. (معاهده منع ماین)

۱۱۴. حادثه انفجار ماین

انفجار ماین یا مهمات باقیمانده از جنگ.

۱۱۵. ماین پاکی

فعالیت های که به هدف کاهش تاثیرات سوء اجتماعی، اقتصادی و محیطی ماین ها و مهمات منفجر ناشده اجرا میشوند.

یادداشت : اصطلاح امور ماین پاکی صرف بمعنای تطهیر ماین ها نیست بلکه احتوا کننده ابعاد بشری و اجتماعی این پدیده و نیز اینکه چگونه مردم از ناحیه ماین متضرر میشوند نیز میباشد. مقصد ماین پاکی پایین آوردن خطر ماین ها تا حدیست که مردم بصورت مصون زنده گی نموده بتوانند. رشد اقتصادی، اجتماعی و صحی جامعه وقتی میسر است که از تحدیدات ناشی از ماین ها در آن وجود نداشته باشد. و ضرورت های. امور ماین پاکی شامل پنج گروه فعالیت های ذیل میباشد:

- تعلیمات آگاهی از خطرات ماین ها.
- ماین پاکی یعنی سروی ماین ها و مهمات باقیمانده از جنگ، نقشه برداری، نشانه گذاری و پاکسازی.
- معاونت با قربانیان، بشمول باز توانی و ادغام مجدد در جامعه.
- تخریب انبار ها
- تبلیغات علیه استفاده ماین های ضد پرسونل و مهمات خوشه یی.

یادداشت: به یکتعداد فعالیت های حمایتی دیگر نیز برای تقویت پنج کتگوری فعالیت های فوق الذکر امور ماین پاکی نیز ضرورت است مانند بررسی و برنامه ریزی، بسیج و اولویت بندی منابع، مدیریت معلومات، مهارت های بشری و ترینگ های انکشافی و مدیریتی، اداره کیفیت و استفاده موثر، مناسب و مصیون از وسایل و تجهیزات.

۱۱۶. مرکز هماهنگی امور ماین پاکی افغانستان

مرکز هماهنگی ماین پاکی افغانستان یک ارگان هماهنگ کننده است.

ناکامی سیستماتیک دلالت نموده اما مستقیماً باعث آرایه یک محصول غیر انطباق پذیر و یا نقض اصول ایمنی نگردد.

۱۲۸. نظارت

این اصطلاح از نظر ماین پاکی به نظارت از ساحات، فعالیت ها یا پروسه ها توسط پرسونل موظف بدون بدوش گرفتن مسیولیت آنچه نظارت میگردد، اطلاق میشود. اینگونه نظارت معمولاً بمنظور ارزیابی رعایت مقتضیات طرزالعمل های کاری و معیاری یا کارکرد های معیاری صورت گرفته و اکثراً شامل عملیه ثبت و گزارشدهی میباشد.

۱۲۹. نهاد نظارت کننده

نهادهیکه در اداره ملی امور ماین پاکی مسیولیت مدیریت و عملی ساختن سیستم ملی نظارت را بدوش دارد گفته میشود.

۱۳۰. خنثی ساختن

عمل تبدیل نمودن وسایل ایمنی مانند فیوز یک وسیله انفجاری جهت جلوگیری از انفجار وسیله مذکور میباشد.

البته این عمل یک وسیله انفجاری را کاملاً مصون نمیسازد چرا که با کشیدن وسایل ایمنی متذکره باز هم وسیله انفجاری انفجار خواهد کرد.

یک ماین زمان خنثی محسوب میگردد که با استفاده از وسایل خارجی خاصیت انفجاری آن از بین رفته باشد و نتواند که با عبور هدف انفجار نماید هرچند شاید باز هم دست زدن به آن خطرناک باشد.

۱۳۱. ساحه عاری از شواهد ماین ویا مهمات باقیمانده از جنگ

بعد از آنکه ساحه دارای خطر زیاد پاکسازی گردید و ساحه به حیث ساحه دارای خطر کم شناخته شد قسمتهای باقیمانده ساحه منحصی ساحه عاری از شواهد ماین و یا مهمات باقیمانده تلقی گردیده و میتوان آنرا توسط گزارش انجام وظیفه بدون پاکسازی از دیتابیس حذف نمود.

۱۳۲. زمین تطهیر نشده

این اصطلاح در خصوص زمینی استعمال میشود که برای مقاصد انکشافی در نظر گرفته شده باشد، قطعه ای از زمین که توسط چشم تفتیش گردیده و یا یکی از وسایل ماین پاکی در آن بکار رفته و در نتیجه بحیث زمین عاری از ماین و مهمات باقیمانده از جنگ اعلان گردیده باشد. این زمین یک قطعه زمین "پاکسازی شده" نیست.

۱۳۳. عدم تطابق

این اصطلاح در بخش مدیریت کیفیت استعمال میشود.

عدم تطابق و تخطی از مقتضیات ستنردهای ملی ماین پاکی ، پروسه های منظور شده اداری و طرزالعمل های عملیاتی یک اداره میباشد.

۱۳۴. تجربه داخل خدمت

اجرای وظایف عملیاتی تحت نظارت جهت کسب تجارب در کاربرد مهارت ها و دانشی که در کورس های آموزشی یا برنامه های آموزشی داخل خدمت فرا گرفته شده است.

۱۳۵. برنامه های آموزشی داخل خدمت

برنامه آموزشی که کارمند در زمان تصدی خویش در وظیفه ای که با سطح فعلی مهارت هایش مطابقت داشته باشد، در آن اشتراک مینماید. از جمله مقتضیات برنامه آموزشی داخل خدمت این است که دست آورد ها و پیشرفت کارمند بررسی گردیده و نتایج حاصله یادداشت گردند.

۱۳۶. سوختاندن یا تخریب در فضای باز

تخریب ذخیره مهمات منفجره بشمول ماین ها به طریقه سوختاندن یا منهدم ساختن در فضای آزاد میباشد.

۱۳۷. سیستم علامه گذاری دائمی

یک سیستم نشانه گذاری که برای یک دوره نامعین استعمال میگردد و ضرورت به ترمیم دارد.

۱۳۸. وسایل حفاظت شخصی

تمام وسایل و لباس های که به هدف حفاظت پرسونل استعمال میشوند. وسایل مذکور یا توسط شخص در زمان کار پوشیده میشوند و یا نزد خود داشته میشوند و آنها را از یک یا بیشتر از یک خطر صحی یا ایمنی حفاظت میکند.

۱۳۹. تفتیش پس از پاکسازی

تفتیش زمین پاکسازی شده که در ختم پروسه پاکسازی زمین اجرا میگردد.

این اصطلاح از نظر ماین پاکی عبارت از پروسه اندازه گیری، بررسی، آزمایش یا مقایسه یک نمونه ای از زمین پاکسازی شده با معیار های ماین پاکی میباشد.

۱۴۰. بررسی تاثیرات پس از ماین پاکی

بررسی بمنظور معلوم نمودن تاثیراتی که پروسه ماین پاکی در کاهش تاثیرات ماین ها و مهمات منفجر نشده بالای باشندگان منطقه مورد نظر داشته است و نیز برای معلوم نمودن اینکه آیا در منطقه مذکور ضرورت به ماین پاکی بیشتر احساس میگردد یا خیر.

۱۴۱. عمل پیشگیرانه

این اصطلاح در بخش مدیریت کیفیت استعمال میشود. اقداماتی که بمنظور از میان برداشتن عوامل یک تخلف بالقوه یا سایر حالات نامطلوب بالقوه صورت میگیرند.

۱۴۲. پرایمر

بخشی از مدیریت کیفیت است که بالای برآورده ساختن مقتضیات کیفیت تمرکز میکند.

کنترل کیفیت با تفتیش یک محصول نهایی شده سروکار دارد که در مورد ماین پاکی این محصول عبارت از زمین پاکسازی شده است.

مهماتی که در یک قالب یا میکانیزم انفجار کننده جابجا گردیده و زمینه احتراق و انفجار را مساعد میسازد.

۱۴۳. تدارکات

۱۵۱. مدیریت کیفیت
فعالیت های هماهنگ شده بمنظور رهبری و کنترل یک اداره در رابطه با کیفیت میباشد.

پروسه تحقیق، انکشاف و تولید یا خریداری که در نتیجه آن یک وسیله منحیث ابزار قابل استفاده مورد پذیرش قرار گرفته و در ادامه پرزه جات اضافی و خدمات پس از دیزاین را در تمام طول عمر وسیله مذکور فراهم میسازد.

۱۴۴. سیخ زدن

۱۵۲. نمونه گیری تصادفی
انتخاب نمونه ها توسط یک پروسه ای که در آن چانس مساوی برای انتخاب هر یک از واحد ها وجود داشته باشد. از این روش منحیث یک وسیله بیطرف برای انتخاب ساحات برای آزمایش استفاده صورت میگیرد.

طرز العملی است که در جریان پروسه ماین پاکی تطبیق میگردد و عبارت از سیخ زدن در زمین بمنظور کشف ماین ها و مهمات زیر زمینی میباشد.

۱۴۵. تفتیش پیشرفت

۱۵۳. نقطه نشانی
یک نقطه نشانی شده ثابت که از ناحیه خطرناک کمی دورتر قرار دارد. نقطه نشانی باید یک محل واضح باشد مانند یک چهارراهی یا یک پل وغیره تا از آن برای یافتن نشانی های دیگر استفاده شده بتواند.

تفتیش زمین پاکسازی شده که در زمان پاکسازی زمین بصورت پیشرونده اجرا میشود.

۱۴۶. وسایل حفاظتی

زمانیکه این نقاط به یک محل سروی ناشده دلالت کنند به سطح بین المللی بنام نقاط جغرافیای یاد میشوند.

وسایلی که جهت کاهش خطر استعمال میشوند.

۱۴۷. تعلیمات عامه

۱۵۴. طرز العمل مصیون سازی
عملی ساختن میتود های خاص جهت اخلال عملکرد یا کشیدن قسمت های ضروری یک وسیله انفجاری جهت جلوگیری از انفجار ناخواسته میباشد.

پروسه ای که هدف آن افزایش آگاهی راجع به تهدید ماین ها و مهمات منفجر نشده بوده و به شیوه های آگاهی دهی عامه از طریق سیستم های تعلیمی رسمی و غیر رسمی صورت میپذیرد. تعلیمات عامه یک رویکرد بسیج عامه میباشد که راجع به خطرات ماین ها و مهمات منفجر نشده معلومات میدهد و میتواند در چوکات تعلیمات رسمی یا غیر رسمی و با استفاده از رسانه های اطلاعات جمعی اجرا شود.

۱۴۸. معلومات عامه

۱۵۵. خطر باقیمانده
این اصطلاح از نظر ماین پاکی به خطرهای باقیمانده دلالت میکند که بعد از بذل هر نوع مساعی ممکن جهت پاکسازی یک قطعه زمین تا یک عمق مشخص از وجود ماین ها و مهمات منفجر نشده، باقی مانده باشند.

معلوماتی که بمنظور آگاهی دهی به مردم نشر و پخش گردیده و بدینوسیله آنها را در درک بهتر خطر ها کمک نموده و حمایت شانرا جلب مینماید.

۱۵۶. نمونه

این اصطلاح از نظر ماین پاکی به واحد های زمین به مساحت ۱ متر مربع دلالت میکند به بصورت تصادفی انتخاب شده میباشد.

۱۴۹. اطمینان کیفیت

۱۵۷. اندازه نمونه
این اصطلاح از نظر ماین پاکی به تعداد قطعات زمین به مساحت ۱ متر مربع دلالت میکند که به حیث نمونه انتخاب شده میباشد.

بخش از مدیریت کیفیت برای حصول اطمینان از اینکه مقتضیات کیفیت برآورده گردیده، میباشد.

۱۵۸. نمونه گیری

هدف تامین کیفیت در ماین پاکی حصول اطمینان از این امر است که روش های مدیریتی و طرز العمل های عملیاتی برای ماین پاکی مناسب بوده و مقتضیات بیان شده را به گونه مصیون، موثر و مثمر برآورده نموده است. مطمین سازی داخلی کیفیت توسط خود موسسه اجرا شده میتواند اما مطمین سازی خارجی کیفیت توسط یک نهاد خارجی نیز باید صورت گیرد.

۱۵۰. کنترل کیفیت

۱۵۹. پلان نمونه گیری

این اصطلاح از نظر ماین پاکی به یک پلان مشخص اطلاق میگردد که تعداد قطعات زمین به مساحت ۱ متر مربع را مشخص میسازد که باید تفتیش شوند.

۱۶۰. حفر نمودن

این اصطلاح از نظر ماین پاکی به طرزالعمل دلالت میکند که در جریان ماین پاکی اجرا میشود علاوه بر سایر شیوه ها زمین بوسیله حفاری الی یک عمق مشخص از نقطه آغاز پاکسازی میگردد.

۱۶۱. رایحه

یک بوی مخصوص میباشد.

۱۶۲. پارچه های ثانوی

در یک حادثه انفجار، پارچه های که مربوط به ماین یا ماده منفجره نباشند.

۱۶۳. خنثی سازی خودی

اجرای عمل که توسط وسیله ای اجرا میشود، جز لاینفک ماین را تشکیل داده و ماین را غیر فعال میسازد. اما هنوز هم دست زدن به این ماین بی خطر نمی باشد. این پروسه در ماین ها برگشت پذیر بوده میتواند.

۱۶۴. ساحه تعیین شده

این اصطلاح از نظر ماین پاکی به ساحه ای دلالت میکند که قرارداد یا موافقه ای مبنی بر پاکسازی آن از ماین ها یا مهمات منفجر نشده حسب لزوم دید اداره ملی امور ماین پاکی یا نماینده آن صورت گرفته باشد.

۱۶۵. عمق تعیین شده

این اصطلاح از نظر ماین پاکی به عمق اطلاق میگردد که قرارداد یا موافقه ای مبنی بر پاکسازی زمین الی آن عمق از ماین ها یا مهمات منفجر نشده حسب لزوم دید اداره ملی امور ماین پاکی یا نماینده آن صورت گرفته باشد.

۱۶۶. محلات تحفظ

پناهگاهی است که بمنظور حفاظت کامل اشخاص از انفجار و پارچه های که در اثر انفجار حین عملیات انفجار مهمات پرتاب میگردند ساخته شده است. اصطلاح "حفاظت کامل" دربر گیرنده حفاظت از سقوط چره ها و سایر اجسام نیز میباشد.

۱۶۷. معیار

معیار عبارت از یک موافقتنامه ای است که حاوی مشخصات تخنیکی یا سایر ضوابط دقیق جهت استفاده مداوم منحصی قواعد، رهنمود ها یا تعریفات بمنظور حصول اطمینان از مناسب بودن مواد، محصولات، روند ها و خدمات برای مقاصد مربوطه شان میباشد.

هدف معیار های امور ماین پاکی همانا افزایش مصیونیت و موثریت در امور ماین پاکی از طریق ترویج طرزالعمل ها و راهکار های مطلوب هم در دفتر مرکزی و هم به سطح ساحوی میباشد. لازم است بمنظور کسب نتایج موثر تر معیار های تعریف شدنی، اندازه شدنی، قابل حصول و قابل تصدیق را طرح نمود.

۱۶۸. معیار ها

مقتضیات، مشخصات یا سایر ضوابط دقیق جهت استفاده مداوم منحصی قواعد، رهنمود ها یا تعریفات بمنظور حصول اطمینان از مناسب بودن مواد، محصولات، روند ها و خدمات برای مقاصد مربوطه شان میباشد.

هدف معیار های امور ماین پاکی همانا افزایش مصیونیت و موثریت در امور ماین پاکی از طریق ترویج طرزالعمل ها و راهکار های مطلوب هم در دفتر مرکزی و هم به سطح ساحوی میباشد.

۱۶۹. طرزالعمل های کاری جاری

دساتیری که شیوه مطلوب یا اجرای وظایف موجوده یا فعالیت ها را تعریف مینمایند.

هدف آنها ترویج دسپلین، یگانگی، همسانی و سازگاری در یک اداره بمنظور بهبود موثریت و مصیونیت کاری میباشد. طرزالعمل های کاری جاری باید منعکس کننده مقتضیات و شرایط محلی باشند.

۱۷۰. ذخیره / انبار

این اصطلاح از نظر ماین پاکی برای یک انبار بزرگ مهمات منفجره استعمال میگردد.

۱۷۱. تخریب انبار مهمات

یک طرزالعمل تخریب فزیکتی جهت کاهش مداوم انبار مهمات به سطح ملی میباشد.

۱۷۲. مهمات فرعی

هر نوع مهماتی که جهت اجرای وظیفه خویش از مهمات مادی جدا میشوند. مانند ماین ها یا مهماتی که در یک بمب خوشه ای، مرمی توپ یا راکت جابجا میشوند.

۱۷۳. علامه گذاری سروی

یک علامه گذاری دوامدار که بمنظور سهولت در مدیریت عملیات ماین پاکی زمین نشانه گذاری شده و پاکسازی شده استعمال میگردد.

۱۷۴. ساحه خطرناک مشکوک

ساحه ای که در در مورد تاثیرات ماین ها سروی گردیده و بنابر موجودیت یا تصور موجودیت ماین ها از استفاده مفید باز مانده و بحیث ساحه ملوث با ماین تثبیت گردیده باشد.

ساحه ای که در مورد آن شک موجودیت ماین ها و مهمات منفجره وجود داشته باشد.

۱۷۵. نقطه بارز مصیون

نقطه ای که بخاطر سروی تاثیرات ماین ها میتوان از آنجا ساحه خطرناک مشکوک را بصورت مصون مشاهده نمود.

۱۷۶. شماره شناسایی ساحه

یک شماره مخصوص که برای مشخص ساختن ساحات خطرناک استعمال میشود. شماره شناسایی ساحه توسط اداره ملی امور ماین پاکی داده میشود.

۱۷۷. سروی تخنیکي

جستجوی مفصل توپوگرافیک ، تخنیکي ساحات تثبیت شده یا ساحات مشکوک ملوث با ماین که در جریان مرحله پلان گذاری شناخته شده باشند. ممکن چنین ساحات در جریان سروی ، تاثیرات ماین ها تشخیص گردیده و یا بنحو دیگری در مورد شان گزارش شده باشد.

۱۷۸. سیستم علامه گذاری موقتي

یک سیستم نشانه گذاری که در یک مدت زمان برای استفاده مشخص ایجاد میگردد.

۱۷۹. یادداشت تخنیکي برای امور ماین پاکی

یک سند حاوی مشوره ها است که ضمیمه یک ستندرد بین المللی ماین پاکی بوده و به حیث یک منبع معلوماتی مستقل تلقی میگردد.

۱۸۰. بسته مدیریت برنامه آموزشی

یک بسته دیزاین شده برای یک برنامه آموزشی مشخص که حاوی تمام ضروریات آموزشی و اداری مورد نیاز کورس آموزشی میباشد. این بسته حاوی اهداف کورس، تفصیلات راجع به ماخذ ها و مواد متمم، ضوابط برای انتخاب اشتراک کننده گان، اهداف آموزشی، برنامه کورس، پلان های درسی جداگانه، امتحانات و ارزیابی ها، تمرین ها و سایر ضروریات اداری میباشد.

۱۸۱. نقطه تغییر استقامت

یک نقطه ثابت بروی زمین که نشاندهنده تغییر در استقامت سرحدات ساحه خطرناک یا سرحدات یک ساحه پاکسازی شده میباشد.

۱۸۲. گروپ کاری تخنیکي

جلساتی که در مرکز هماهنگی امور ماین پاکی بمنظور مرور بر فعالیت های تخنیکي و عملیاتی دایر میگرددند.

۱۸۳. نامحفوظ

این اصطلاح در خصوص ذخیره مواد منفجره استعمال میشود. یک ذخیره مواد منفجره که بگونه موثر از سایر ساختمان ها، سرک ها و راهها توسط یک مانع طبیعی یا مصنوعی که قابلیت به حد اقل رساندن تاثیرات مخرب انفجار در یک شعاع مشخص خطر را دارا باشد و پوشیده نشده باشد.

۱۸۴. عوامل نامطلوب

عواملی که مربوط به محیط بوده و انتقال رایحه ماین، کشف منبع بوی مورد نظر و یا توانایی کار مصیون و موثر توسط اشخاص و سگ ها را متاثر میسازد از قبیل باد قوی، باران، حرارت، رطوبت، ارتفاع از سطح بحر، شعاع آفتاب و روییدن نباتات.

۱۸۵. مهمات منفجر نشده

مهمات منفجره که توسط پرایم، فیوز، اسلحه یا وسیله دیگر برای استعمال آماده شده و یا استعمال شده باشد یعنی فیر، جاسازی، انداخت و یا پرتاب گردیده باشد اما هنوز هم بنابر مشکلات تخنیکي و یا ساختمانی و یا به هر دلیل دیگری منفجر نشده باشد.

۱۸۶. قربانی

شخصی که در اثر انفجار ماین یا مهمات باقیمانده از جنگ متضرر گردیده باشد.

۱۸۷. معاونت با قربانیان

این اصطلاح به تمام کمک ها و خدمات رفاهی و حمایتی برای قربانیان (بشمول بازمانده گان) اطلاق میگردد که به هدف کاهش فوری و دراز مدت عوارض طبیی و روانی صدمه وارده به آنها عرضه میگرددند.

۱۸۸. منفجر ساختن در محل (تخریب جایجا)

این اصطلاح به حالتی اطلاق میشود که یک ماده انفجاری با استفاده از مواد منفجر کننده بدون تغییر مکان آن تخریب شود طوریکه مواد منفجر کننده در کنار ماده انفجاری جاسازی گردیده و جایجا انفجار داده میشود.

۱۸۹. کنوانسیون منع مهمات خوشه یی

عبارت از یک کنوانسیون بین المللی است که در ماه می سال ۲۰۰۸ تصویب گردیده و در ماه دسامبر همان سال جهت امضای دولت ها پیشکش گردید. کنوانسیون مذکور هر نوع استفاده، تولید، ذخیره و انتقال مهمات خوشه یی را ممنوع قرار میدهد و نیز تخریب انبار های

ب. طرزالعمل های تشخیصیه: اقداماتی اند که بمنظور شناسایی و ارزیابی مهمات منفجر نشده اجرا میشوند.

ج. طرزالعمل های خنثی سازی: عبارت از قسمتی از طرزالعمل های تخریب مهمات انفجاری اند که در آن بمنظور اخلال عملکرد مهمات منفجر نشده یا جدا ساختن پرزه جات ضروری آنها از روش ها و ابزار خاص تخریب مهمات انفجاری استفاده میگردد تا از انفجار ناخواسته مهمات مذکور جلوگیری شود.

د. طرزالعمل برگردانیدن به حالت اولیه: عبارت از اقداماتی اند که به غرض برگردانیدن مهمات انفجاری به حالت اولیه آنها اجرا میشوند.

ه. طرزالعمل های تخریب نهایی: عبارت از تخریب قطعی / آخری مهمات منفجر نشده میباشد که میتواند به طریقه منفجر ساختن یا آتش زدن جایجا، انتقال دادن به یک ساحه تخریب ماین ها و مهمات (محلی که برای تخریب ماین ها و مهمات در نظر گرفته میشود) یا به سایر طریقه ها اجرا گردد.

۱۹۳. اکتشاف مهمات انفجاری:

این اصطلاح به تحقیقات، کشف، تعیین موقعیت، نشانه گذاری، شناسایی ابتدایی و گزارش دهی از مهمات مشکوک منفجر نشده اطلاق می گردد که توسط موظفین اکتشاف مهمات انفجاری بمنظور مشخص ساختن اقدامات بعدی صورت میگردد.

۱۹۴. بهره برداری تخنیکی:

بهره برداری تخنیکی عبارت از جمع آوری، پروسس نمودن و پخش و نشر سیستماتیک معلوماتی میباشد که از موادی که به حالت اولیه شان برگردانیده شده اند، بدست آمده اند.

مهمات خوشه یی، پاکسازی ساحات ملوث با آنها و معاونت با قربانیان را الزامی میسازد.

۱۹۰. کنوانسیون اسلحه متعارف/ مروج

عبارت از کنوانسیون منع یا محدود ساختن استفاده از بعضی انواع خاص اسلحه متعارف/ مروجه میباشد که گویا باعث جروحات بیش از اندازه شدید گردیده و یا تاثیرات بدون تفکیک یا سرتاسری را بوجود می آورد. این کنوانسیون که بنام کنوانسیون اسلحه متعارف/ مروج مشهور میباشد در سال ۱۹۸۰ منعقد گردیده است و بالای استفاده از بعضی از اسلحه متعارف که در خصوص شان نگرانی های گسترده وجود دارند ممنوعیت و یا هم محدودیت وضع مینماید.

۱۹۱. مبارزه با آلات انفجاری تعبیه شده

عبارت از مساعی جمعی در تمام سطوح بمنظور غلبه حاصل نمودن بر سیستم آلات انفجاری تعبیه شده از طریق حمله بر شبکه ها، خنثی ساختن آله مربوطه و آماده ساختن قوا میباشد.

۱۹۲. طرزالعمل های تخریب مهمات انفجاری

عبارت از عملیه ها یا عملکرد های مشخصی اند که توسط پرسونل تخریب مهمات انفجاری جهت دسترسی، تشخیص، خنثی سازی، به حالت اولیه درآوردن و تخریب نهایی مهمات انفجاری یا سایر مواد خطرناک وابسته به آن در یک عملیات تخریب مهمات انفجاری اجرا میگرددند.

الف. طرزالعمل های دسترسی: اقداماتی اند که بمنظور تعیین موقعیت دقیق و تامین دسترسی به مهمات منفجر نشده اجرا میشوند.

ماخذ :

IMAS 04.10-2003 Glossary of mine action terms, definition and abbreviations